

Verdwenen dorpen Weiwerd, Heveskes en Oterdum

Routebeschrijving

Loop vanaf het station naar de rotonde en ga rechtdoor de Buitensingel op. Wordt na de kruising Nieuweweg. Steek via de brug het Oude Eemskanaal over en ga vóór het tankstation RA, Nieuwland. Na de witte brug RA, Pastorietuin. Je komt langs de kerk van Farmsum. Het orgel en de luidklok van het bijna verdwenen dorp Weiwerd, waar we straks doorheen komen, zijn in de kerk van Farmsum ondergebracht.

Ga bij de kerk RD, een pad tussen de huizen. Aan het eind LA. Op het pleintje staat een Geselpaal. Steek de weg over en ga de Molenlaan in. Eerste weg RA. In de bocht LA de trap af. Je loopt op een klinkerpad door het park. Op de kruising voor de school Het Baken LA. Je komt uit bij de molen. Hier LA. Steek eerst de Molenstraat over en ga daarna RA bij de verkeerslichten RA. Aan de overkant weer RA, Farmsumerzijl. Eerste weg LA, Breedelaan en vervolgens weer LA, Trambaan. Bij de asfaltweg RA en met de bocht mee naar links. Neem ongeveer 50 m. voor het einde de klinkerweg en ga met het trappetje omhoog. Steek de weg over, ga tussen de stenen banken door en LA langs het Eemskanaal. Aan het eind RA over de brug. Loop RD met aan je rechterhand het Pekelbassin. Na de brug LA richting Weiwerd, Heemskesweg. De asfaltweg wordt een klinkerweg. Eerste klinkerpaadje LA. Volg dit klinkerpaadje dat naar rechts buigt. Je loopt over de wierde van Weiwerd. Op T-splitsing RA en aan het eind LA. Het pad komt weer uit op de Heemskesweg. Ga hier LA. Aan de linkerhand is het kerkhof van Weiwerd dat uitkijkt over aluminium-, chloor- en afvalwaterfabrieken.

Kijkpunt 1 Weiwerd

In het begin van de jaren '70 van de vorige eeuw werd besloten dat het dorp Weiwerd plaats moest maken voor de komst van fabrieken. De afbraak werd in gang gezet, maar de bewoners gaven zich niet zomaar gewonnen. Bovendien had door de komst van de Eemshaven in 1973 het slopen van Weiwerd geen prioriteit meer. De oliecrisis brak uit waardoor de economische groei tot stilstand kwam en er geen nieuwe bedrijven meer naar Delfzijl kwamen. De sloopwerkzaamheden werden stopgezet. Wat overbleef van Weiwerd waren enkele boerderijen, het verenigingsgebouw en de school. De kerk was afgebroken. Het orgel en de luidklok zijn verhuisd naar de kerk van Farmsum. De school en een van de boerderijen worden later door brand verwoest. In de loop der jaren is het tij gekeerd. De Stichting Behoud Weiwerd wordt opgericht en krijgt het voor elkaar de toekomst van Weiwerd veilig te stellen. Het Waddenfonds doet een duit in het zakje voor herstel van de wierde. Klinkerpaadjes en meidoornhagen worden hersteld. Last but not least wil Groningen Seaports de overgebleven boerderijen restaureren om er kantoorruimtes in te maken. De terp moet een "brain-wierde" worden. Zover is het nog niet. Het bijna verdwenen dorp ligt er verlaten bij. Het oude kerkhof biedt uitzicht op cementhoppen en fabrieken. Kan er een groter contrast zijn?

Na het bord einde Weiwerd RD. Buig bij de voorrangsweg met het fietspad mee naar links. Verderop zie je aan de overkant van het water achter de bomen de kerk van het verdwenen dorp Heveskes.

Kijkpunt 2 Heveskes

Ook het dorp Heveskes staat in de weg en moet wijken voor een aluminiumfabriek. Het café en de school gaan dicht, kapitale boerderijen en huizen worden met de grond gelijk gemaakt. Een dorpsleven gaat verloren. Alleen de kerk staat er nog met daaromheen een aantal oude grafzerken. Het interieur werd verplaatst naar andere kerken. De kerk staat nu eenzaam in het landschap als getuige van het verleden. Vlak voor het hek loopt de goederenspoorlijn; op de achtergrond de contouren van het chemiepark.

Bij de Heemskesbrug LA. Steek de voorrangsweg over en ga RA over het fietspad. Na ong. 900 m. bij het ANWB verkeersbord LA richting Borgsweer/Termunten, Valgenweg. Waar de Valgenweg een scherpe bocht naar rechts maakt RD tussen de houten hekken door naar het fietspad langs de dijk. Hier RA. Even verderop staat links een monument met grafstenen ter herinnering aan het verdwenen dorp Oterdum.

Kijkpunt 3 Oterdum

Oterdum heeft een turbulente geschiedenis achter de rug. Gelegen vlak achter de dijk verdween het bij overstromingen in de 13^e eeuw voor het grootste deel in de golven van de Eems. Door zijn strategische ligging werd het verschillende keren belegerd door de Oost Friezen en de Spanjaarden. Als gevolg van de schurende werking van de Eems moest regelmatig de dijk worden verlegd en verplaatste het dorp zich naar het westen. Maar steeds wist Oterdum het hoofd boven water te houden. Totdat in de jaren '70 van de vorige eeuw de kranen, heftrucks en bulldozers het dorp binnen kwamen rijden. De dijk moest op Deltahoogte worden gebracht. Het witte kerkje met de robuuste toren waarvandaan je uitkeek over de zee, valt ten prooi aan de slopershamers. Gelukkig weet men de wijzerplaat en de windvaan nog te redden. De grafstenen worden verwijderd en op de nieuwe dijk teruggeplaatst. Nu ze toch aan de gang zijn wordt het hele dorp maar afgebroken om plaats te maken voor het industriegebied Oosterhorn. Zover is het niet gekomen. De afbraak van het dorp was eigenlijk niet nodig geweest.

Ter herinnering aan het dorpje Oterdum wordt in 1978 bovenop de dijk een monument geplaatst. Een open hand met in de palm het kerkje. Het bronzen beeld werd in de nacht van 7 op 8 februari 2013 gestolen en niet meer teruggevonden. Sindsdien is het vervangen door een kunststof exemplaar.

Loop naar boven en ga op de dijk RA. Volg de dijk tot Termunterzijl. Bij de sluis is rechts de bushalte.

